

11. ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ

Ve sledovaném období je důležité vyzvednout hlavní vývojové momenty, které jsou určovány vzájemným poměrem dvou složek lékárnického stavu, majitelů lékáren a jejich zaměstnanců.

Vnější a vnitřní **podoba lékáren** se začala modernizovat nejen pod vlivem časopisu „Praktický lékárník“, který kladl důraz na racionální zařízení lékárny. To znamenalo vybavení jednoduché a zároveň funkční i estetické. V této oblasti se uplatnila řada významných architektů, především Václav Kubík, který byl autorem návrhů pro přibližně 40 lékáren.

Úroveň práce lékáren v receptuře a lékárenské výrobě podporoval **kontrolní systém** reprezentovaný Ústavem pro zkoumání léčiv, který byl založen v roce 1918. Přesto, že se potýkal hlavně s prostorovými a personálními potížemi, a přesto, že aplikace jeho výsledků nebyla pružná, přispěl svou činností k zlepšení úrovně lékárenské receptury. Určitou mezeru v systému kontroly se snažila vyplnit od r. 1934 „Experta - první společnost pro vědecké a racionální hodnocení léčiv“. Její příspěvek je mj. ve snaze vyzvednout kvalitu domácích, továrně vyráběných LP, zvláště zavedením jejich biologické kontroly a v podnětu k zavedení zákonem regulované biologické kontroly LČ a LP.

V sociální oblasti vystupoval problém **platového zabezpečení kondicinujících lékárníků**. Ti se domnívali, že jejich mzdy jsou nepřiměřené a, že není dostatečná ochrana zaměstnávání jejich starších kolegů. Řešení viděli ve zřízení lékárnické platové pokladny, tzv. platebny. Ta měla od lékárníků majitelů vybírat tzv. platový příspěvek, který byl diferencován podle velikosti, místa lékárny a počtu zaměstnanců v ní. Z těchto příspěvků i příspěvků zaměstnaných by platebna vyplácela mzdy, ve kterých by byl zohledněn služební věk, rodinné poměry a místo působnosti lékárníka zaměstnance. Prosazování nebylo jednoduché. Majitelé si kladli neustále nejrůznější podmínky, za kterých by byli ochotni platebnu přijmout. Např. šlo především o dostatečnou valorizaci sazby, přijetí zákona o lékárnických komorách, omezení povolování nových lékáren a od r. 1934 o zrušení § 156. Vstřícnější k řešení těchto problémů byla moravskoslezská grémia lékárníků, která se již v roce 1930 dohodla se svými zaměstnanci na minimální mzdě. Tato grémia neschvalovala postupy „pražských“ kolegů a jejich organizací (HGLP a SvČsL) nejen v této sociální oblasti, ale i v dalších problémech. Své názory nakonec prosadili na rozhraní roku 1937/38 a převzali vedení SvČsL s tím, že zahájí novou stavovskou politiku.

Z iniciativy zaměstnaneckých organizací vzešel návrh na zavedení **služebního odznaku**, kterým by se viditelně označovali vysokoškolsky vzdělání magistři při výdeji LP.

Zavedením odznaku chtěli zamezit zaměstnávání neodborných sil nebo aspirantů při výdeji LP a zvýšit tak prestiž lékáren. Podobně jako platebna i tato snaha narazila na odpor majitelů.

Hlavní překážkou k naplnění cílů v lékárenství byla častá nesolidárnost a nekolegiálnost lékárníků. Vzácnou soudržnost lékárníci ukázali při snaze o vybudování **Lékárnického domu**, když byl v roce 1937 založen *Sbor pro vybudování lékárnického domu v Praze*. Díky příspěvkům organizací a jednotlivých lékárníků byl vytvořen fond, z něhož byl pro tento účel zakoupen v Praze v r. 1942 vhodný dům. Lékárnický dům představoval důležitý stánek pro pěstování soudržnosti všech složek lékárnického stavu. Probíhaly v něm, kromě spolkových akcí, také akce kulturní a vzdělávací.

Nejednotu ve stavu se podařilo překonávat od roku 1934 i v **boji proti § 156** vlád. nař. 112/1934 Sb., který dal právo nemocenským pojišťovnám vydávat LP svými lékaři. Vynaložená celostavovská snaha o zrušení tohoto paragrafu vedla jen k částečnému úspěchu. Výdej LP, povinně odebraných z veřejných lékáren, byl povolen jen z ambulatorií nemocenských pojišťoven, resp. z ústavní lékárny Život v Praze.

Ani v tomto období nebyl úspěšně uzavřen **spor lékáren a drogerií** v souvislosti s rozdělením práv výdeje LČ a LP. Jednání o několika návrzích tzv. drogistického zákona skončila rovněž neúspěchem.

Také pokusy o úpravu gremiálního zřízení formou **lékárnických komor**, které měly přinést rovnoprávné zastoupení lékárníků a zaměstnanců v nich, a také určitou disciplinární pravomoc, kterou tehdejší grémia postrádala. Vytvořil by se rámec pro nápravu některých nesprávných postupů v lékárenství. Tato nová organizace by měla významnější postavení při vyjednávání o legislativních úpravách, případně prosazování oprávněných odborných a profesionálních požadavků.

V této práci byly sledovány především problémy s vývojem lékárenství, takže pozornost k vývoji ostatních odvětví je ponechána dalším studiím.